

16. HŰSÉG A HITBEN: ISTVÁN VÉRTANÚ

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.
(ApCsel 6,1–15)

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 1997, Kálvin Kiadó.

Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség teológiája. Budapest, 1992, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya.

McGrath, Alister: A keresztyén hit. Budapest, 2007, Kálvin Kiadó.

Szabó Andor: Lábam előtt mécses a te igéd. Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.)

A jeruzsálemi gyülekezet:

Mivel Jeruzsálem lakosai között sokféle nemzetiségű ember élt, ezért az első keresztyén gyülekezet tagjai is ebből a vegyes lakosságból tevődtek össze. Anyanyelvüket tekintve két nagy csoport volt a közösségben: az arám nyelvűek és a görög nyelvűek. Magában a városban is magasabb volt az idősek, és ezzel együtt az özvegyek száma is, mint az ország bármely más területén. Ennek az volt az oka, hogy sok hithű diaszpóra-zsidó idős korában a templom közelében, és ezzel együtt Isten közelében akart élni. A jeruzsálemi gyülekezethez nagyon sok özvegyasszony csatlakozott. Így a szegénygondozás egy fontos feladata lett a közösségnek.

Első gond a gyülekezetben:

A legelső, gyülekezeten belüli feszültséget a két nagy gyülekezeti csoport között kialakult konfliktus okozta. A görög nyelvűek panaszkodni kezdtek arra, hogy a héber nyelvű gyülekezeti tagok hátrányban részesítik az ő özvegyeiket, amikor a rászorulók között a heti rendszerességgel járó adományokat osztogatják. A feladat nagysága miatt az ígéhirdetésre elhívott apostolok nem tudták már ellátni a saját szolgálatukat.

A problémát úgy oldották meg az apostolok, hogy kimondták azt és megoldást javasoltak. Megadták a szempontokat a megoldás megvalósításához. Ezt a javaslatot az egész gyülekezet elé vitték. És a gyülekezet a megadott szempontok szerint választotta ki az általa megfelelőnek talált embereket.

Szempontok a diakónusi tisztségre:

- hiteles emberek legyenek,
- hitben példaadók, mert a Szentlélek munkája látszik az életükön,
- bölcs emberek, akik az életvezetésükben megmutatták, hogy tudnak jól dönteni,
- a választás közösségi döntés legyen.

Hét diakónus megválasztására tettek javaslatot az apostolok. A megoldást abban látták, hogy egy külön gyülekezeti szolgálati ágat hozzanak létre. Ebből a javaslatból értették a zsidó származású keresztyének, hogy egy Istentől jövő feladatról van szó, mert a Bibliában a hetes szám a tökéletesség száma.

István:

A jeruzsálemi gyülekezet kiválasztja diakóniai szolgálatra Istvánt és 6 másik társát, de csak nála jegyzi meg Lukács, hogy hittel és Szentlélekkel teljes férfi volt. Ugyan, ez minden egyes megválasztott tisztségviselőnél szempont kellett, hogy legyen, mégis csak róla olvassuk ezt. A rábízott szolgálat mellett Istvánról olyan dolgokat is olvasunk, amit Jézusról.

Kegyellemmel teljes kifejezés (8. v.), a görög kharisz szó jelenti az örömet, hálát is. Ennek a szónak van Istenre vonatkozó jelentése is. Az ember, aki Isten kegyelmében részesül, és az életén teljességgel megnyilvánult a kegyelem. Másrészt az is jelenti, hogy örömteli életet élt,

vidám volt. Csodákat és jeleket tett. Ez bizonyítja, hogy Szentlélekkel teljes volt, hiteles Jézus követője. Érdekes, hogy nem arról ír a Biblia, hogy hogyan állta meg a helyét az asztal körüli szolgálatban, hanem arról, hogy úgy élt, mint egy igazi apostol.

Lukács leírásában párhuzamot találunk Jézus és István között. Egyrészt a csodák és a jelek említése mutat erre a hasonlóságra. Másrészt István ellen is hamis tanúkat állítanak. Ugyanaz a vád éri, mint Jézust. És ugyanúgy nem vitázik, nem dühöng, hanem Isten kezéből fogadja el a sorsát, mint Jézus. Az angyali arc már mutat előre az ártatlan halálára.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Fodorné Nagy Sarolta: A katechézis kommunikációs problémái, Budapest, 1996)

A hit terjedése fejezet első leckéje az újszövetségi történet, István vértanúsága.

Az életkori sajátóságoknál már láthattuk, hogy Erikson rámutat arra, hogy a serdülő ismét végigéli azokat a fejlődési fázisokat, amiken a korábbiakban keresztülment, és az ezekkel való megküzdés már az identitása része lesz. Önbizalmatlanság – kiközösítéstől való félelem: támogató csoportokat keres, mellyel azonosulni tud. Az önállóság – szégyen konfliktusa: önmaga elfogadásában játszik szerepet. A kezdeményezőkézség – büntudat: kapcsolatokat is kezdeményez, vagy elutasítással, lázadással reagál a világra. Az alkotókészség – kisebbségi érzés: a hivatás keresésében játszik jelentős szerepet. Ezek mentén jelenik meg egy új személyiségérték: a hűség. A hűség az önmagához való belső koherencia, egy értékrendszerhez való ragaszkodás /pálya, életmód, világnézet/. Mindez természetesen nem tudatos folyamat, de a serdülőn látszik, hogy milyen módon sikerült megküzdenie ezeket. Ha jól veszi az akadályokat, akkor kifelé „egy integrált, egységes személyiséget sugároz. Ahol a külső feltételek és kedvező személyes kapcsolatok segítik az ifjú identitásának kialakulását, ott szívesen lekötelezi magát barátoknak, hivatásnak, vallási közösségnek. Így jelenik meg egy új személyiségérték, egy új vonás: „ragaszkodás” formájában hűség vagy szolidaritás.” Tehát ennek az időszaknak a fő erénye a hűség, a lojalitás, amit önként ajánlanak fel személyeknek, ügyeknek.

A fiataloknál ebben a korban nem csak az elköteleződés, a hűség jelenik meg, hanem nagyon gyakran a kételkedés is. Éppen ezért fontos ezekről a kétségekről beszélgetni. A tankönyv bevezető gondolatai alkalmat adnak arra, hogy végiggondolják, ők most éppen melyikkel tudnak azonosulni. Nyitott, őszinte beszélgetésekben helye van annak, hogy kétségeiket megfogalmazzák. Hűségesek akkor lesznek igazán, ha teljesen azonosulni tudnak a hittel. Amíg ez nincs meg bennük, addig a vallás tanár feladata közvetíteni, hogy Isten hűséges hozzájuk, várja őket, hogy ők is elköteleződjenek, mert Krisztus előbb szerette őket, és „Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad...” (2Tim 2,13)

Ahogy a fiatal egyre jobban kötődik személyekhez, közösségekhez, azt kapcsolatba hozhatjuk Istvánnak Istenhez és az ösgyülekezethez való kötődésével. Fontos kitérni a diakónusok közösségére, hogy István egy szolgáló csoport része volt, aki mind bizonyágtételével, mind cselekedeteivel mutatta meg Krisztushoz tartozását. A halálig tartó hűsége, mártíromsága sok párhuzamot mutat a krisztusi áldozattal, amire érdemes felhívni a tanulók figyelmét.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani az ösgyülekezet létrejöttét, szerepét és munkáját.○ Ismerje és tudja segítséggel megfogalmazni a diakónia fogalmát.○ Ismerje és tudja elmondani István a vértanú történetét, és jellemezze Istvánt.○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a lecke Igéjét: Jelenések könyve 2,10.	<ul style="list-style-type: none">• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten:<ul style="list-style-type: none">○ Tudja hogyan jött létre az ösgyülekezet, mi volt a szerepe és tevékenysége.○ Tudja, mit jelent a diakónia, sorolja fel az ösgyülekezet diakónusait, és munkájukat jellemezze.○ Tudja elmondani István vértanú történetét, jellemezze Istenhez való hűségét.○ Ismerje és önállóan értelmezze a lecke Igéjét: Jelenések könyve 2,10.

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: Arra való buzdítás, hogy tudatosítsa magában és fogalmazza meg a tanuló a hitben való elköteleződését.

Kognitív cél: Arra való rámutatás, hogy az Istenben való hit odaadást igényel.

Affektív cél: Az áldozatvállalás, odaadás, elköteleződés érzelmi jellemzőinek feltárása.

Pragmatikus cél: Arra való buzdítás, hogy tudatosítsa magában és fogalmazza meg a tanuló az Isten iránti elkötelezettségét.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	1. Beszélgetési lehetőség: Képek kapcsolatokról (puzzle, karikagyűrű, kézfogas, kötelek, stb.) Mi a közös bennük? Padtárrsal megbeszélni: <ul style="list-style-type: none">• Melyik kép fejezi ki legjobban a kapcsolatot?• Melyik a hűséget? Arra tegyenek egy szavazatot!	képek laptopon, projektor

	Összegezni, hogy melyik kép kapta a legtöbb szavazatot. Mit gondolnak, miért?	
Feldolgozási javaslat	<p>1. István védőbeszédének felosztása oszloponként:</p> <p>ApCsel 7,1–8; 9–18; 19–28; 29–35; 36–43; 44–50</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tanulók olvassák el az adott szakaszt, keressenek benne olyan ószövetségi szereplőket, akik valamit feladtak Istenért <p>Mi volt az, amit az egyes szereplők feladtak?</p> <p>2. István vértanúságának elbeszélése, párhuzamba állítva Krisztus kereszthalálával, hangsúlyozva, hogy azért tudott hittel meghalni, mert Krisztus hűségében még ott sem kételkedett</p> <p>3. Tanári felolvasás:</p> <p>Hiszek Hitem megélem Ha nem látja senki Hitem megvallom Ha nem hallja senki Hitemhez hűséges vagyok Ha nem csábít semmi</p> <p>Hiszek Hétfőn Holnap Három napig Hirtelen Hevesen Háborogva</p> <p>Hiszek Hitem meginog Ha próbák jönnek Hitem felejt Ha minden rendben Hitem feladom Ha nem kapok semmit</p> <p>2. Aranymondás:</p> <p><i>„Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját.” (Jel 2,10)</i></p> <p>3. Énekjavaslat:</p> <p>RÉ: 399. Imhol vagyok...</p>	<p>A táblán az ószövetségi szereplők neve, mellette kulcsfogalmakként, amit feladtak.</p> <p>Biblia Munkafüzet</p> <p>énekeskönyv</p> <p>TK 55. o.</p>
Munkáltatás	A tanulók életében előforduló helyzetek gyűjtése, amikor valamiért áldozatot kell hozniuk.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Letölthető képsor:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/stephen-martyred/>

Imádságra nevelés:

Hitvallás koszorúja 1. Előkészület Feladatutasítás: Egy imakoszorút fogunk készíteni, amelynek a levelei a Ti imádságaitokat fogják tartalmazni. Vágjatok ki egy tetszőleges levélformát egy A/5-ös lapból. (Lehet színes is.) 2. Imádság szövegének megírása Feladatutasítás: Egy mondatos imádságot írj, amelyben Jézust dicsőíted. Olyan mondatot írj, amelyet mások előtt is felolvasol. 3. Koszorú készítése Feladatutasítás: Álljunk körbe. A kör közepére kendőkből formázzatok egy koszorút. Az előkészített koszorúalagra egyesével helyezzétek le a leveleket. Mielőtt leteszitek, mondjátok el hangosan az imádságokat. 4. Imádkozás	műfaj	dicsőítő
	megfogalmazás	hittanosok
	imádkozás	hangosan
	csoport felosztása	egyéni
	kapcsolódás	<ul style="list-style-type: none">István nevének jelentése: koszorúhitvallásaranymondás
	hely	óra vége
fejlesztési terület		
hittanosok	<ul style="list-style-type: none">kézműveskednekimádságot írnakimádságot felolvassák	
hittanoktató		
eszközök	<ul style="list-style-type: none">színes papírokíróeszközkendők	

Drámapedagógiai ötlet: MIHEZ RAGASZKODUNK?

Tegyünk óra előtt egy tiszta kukazsákot a kukába. Tegyük ki az osztályterem kukáját előre, egy jól látható helyre (vagy ha eleve jól látható helyen van, akkor hagyjuk ott). Kezdjük el kidobni dolgokat bele! Először vegyünk ki egy papírzsebkendőt a zsebünkből, dobjuk ki azt. Utána vegyünk fel valami földre esett dolgot és dobjuk ki azt. Utána egy krétát/táblaszivacsot. Így haladjunk fokozatosan az értékesebb/személyesebb tárgyak felé. A végén próbáljuk meg kidobni valakinek a füzetét/könyvét (ezt lehet, hogy engedi is, legfeljebb csodálkozik rajta). Vagy a tolltartóját. Vagy a mobiltelefonját. Valószínűleg az értékesebb dolgokat már nem fogják hagyni. Ekkor álljunk meg (vegyük ki a kukából az oda nem illő dolgokat, majd beszéljünk arról, mi történt: miért nem zavart senkit az, ha kidobtuk egy szemetet? Miért nem tiltakoztunk, amikor kidobtuk mondjuk egy olyan valaki füzetét, aki másik csoportba jár és nincs a teremben? Miért nem hagytuk azt, hogy a mobiltelefonunkat kidobják? Az így összegyűjtött gondolatokat felhasználhatjuk arra, hogy rámutassunk, István számára miért volt mindennél (még az életénél is) értékesebb az, hogy ne tagadja meg a Jézusba vetett hitét, a vele való kapcsolatát.